

## A nemzeti jövedelem felhasználása

Manapság szinte minden család gyűjt valamire, ki tv-t, ki mosógépet, ki meg családi házat szeretne venni vagy építeni. Az ilyen tervek valóra váltása persze nem megy máról-holnapra. A jövedelem egy részét félre kell tenni, fel kell halmozni, addig, míg összegyűlik a családi beruházáshoz szükséges összeg. Valahogyan így jár el az állam is: a nemzeti jövedelmet kétféle osztja, fogyasztási alapra, meg felhalmozási alapra.

A felhalmozási alap hasonló célt szolgál, mint a családi beruházásokra gyűjtött összegek. Az elhasznált termelési eszközök, gépek pótlása csak azt biztosítja, hogy a termelés ugyanolyan színvonalon és ugyanolyan mértékben megismétlődhesse, mint az előző évben. De hát manapság nap mint nap új cikkek termelésére kerül sor, a korábban gyártott termékek közül is sokat fejlettebb módon állítanak elő, s a mezőgazdaságban is egyre több gépre, épületre, vegyipari termékekre stb. van szükség, mint a megelőző termelési időszakban. A termelésnek ezt a bővítését, tökéletesítését a felhalmozási alapról fedezzük. Ugyancsak ebből az összegből valósítjuk meg azokat a beruházásokat is, amelyek nincsenek közvetlen összefüggésben a termeléssel. Ilyenek pl. az állami erőből épülő lakóházak, a kórházak, iskolák, kultúrházak, színházak stb. építése, fejlesztése, egy szóval a kommunális, szociális és kulturális beruházások. A fel-

halmozás nagysága, felhasználása döntően meghatározza, hogy a gazdasági élet egyes területein hogyan, milyen ütemben haladhatunk előre.

Lényeges gazdasági kérdés, hogy a nemzeti jövedelem milyen arányban oszlik meg, fogyasztási és felhalmozási alapra. Hazánkban 1963-ban pl. a nemzeti jövedelem mintegy 28 százalékat felhalmoztuk és 72 százalékát szolgáltatta a fogyasztás céljait. Ez az arány persze nem állandó, az adott időszak gazdasági feladatai szerint változik, de nagy általánosságban a fenti számok körül ingadozik.

A fogyasztási alap fedezi az ország lakosainak egyéni fogyasztását, valamint az úgynevezett társadalmi fogyasztást is. Ide tartozik pl. a bölcsődék, óvodák, iskolák, kórházak, stb. fenntartása, ösztöndíj, nyugdíj, táppénzkifizetés, utcák, parkok gondozása, világítása stb. A fogyasztási alap két része tehát eltérő módon áll a dolgozók rendelkezésére. Az egyéni fogyasztási alapot a végzett munka szerint osztják el, a társadalmi fogyasztási alapról viszont más elvek szerint részesednek a dolgozók. A szocialista társadalomra az jellemző, hogy mindenféle jövedelem alapja a munka, munka nélkül senki sem juthat jövedelemhez, míg a kapitalizmusban éppen a kizsákmányolók, akik nem dolgoznak — vágják zsebre a legnagyobb jövedelmeket.

B. Gy.

## Ifjúsági barátságvonat a Szovjetunióból

Ifjúsági barátság-vonatot érkeztek hazánkba 210 utassal a Szovjetunióból április 3-án, felszabadulásunk 20. évfordulójának ünnepségeire. Moszkva és több más szovjet város, illetve terület kom-szomolistaiknak küldötteti tíz napot töltenek Magyarországon. Megismerkednek Budapest két évtizedes fejlődésével, névzük az április 4-i díszszemlét, részt vesznek az operaház Rigoletto-előadásán, s felkeresik a Parlamentet is. A barátság-vonatot utasai április 7-én Debrecenbe utaznak, ahonnan 12-én indulnak haza.

A szovjet fiatalok látogatását november 7-én viszonozzák a magyar ifjúkommunisták. (MTI)

### NAPIRENDEN:

## A nyilvános telefonállomások

Szegeden évek óta visszatérő probléma a nyilvános távbeszélő állomások hiánya. A lakosság szóvá teszi a tanácsuléseken, megírja panaszos levelekben: kevés a nyilvános telefon, sőt gyakran a meglévők is rosszak, csak a tantuszt nyelik.

Ehhez kapcsolódóan felvetődött a lakosság részéről a

## Az „ezernyi fajta népbetegség” országából az egészség hazája

„Ezernyi fajta népbetegség — szapora csecsemőhalál, árvaság, korai öregség — elmébej, egyke...” — így jellemezte József Attila azt a mélységet, amelyben urai tartották évszázadokon át a magyar népet.

Életünk minden területén korszakos változások történtek az elmúlt két évtizedben, de talán legszembetűnőbb a népünk egészségében bekövetkezett fejlődés.

**Növekvő igények**

Hazánkban ma intézményesen gondoskodnak a lakosság egészségéről. Az ország lakosságának több mint 98 százalékára terjed ki a társadalombiztosítás. A felszabadulás előtt a lakosságnak csupán egyharmada részesült társadalombiztosításban. A mezőgazdaság szocialista átszervezésével a termelőszövetkezeti tagok is biztosítottak lettek.

A múlthoz mérten igen sokat fejlődtek a biztosítot-

aknak nyújtott szolgáltatások: e területen nemzetközileg is az élvonalba tartozunk. A legutóbbi öt évben megkétszereződtek a társadalombiztosításra fordított összegek. A különféle juttatások — a táppénz, a nyugdíj, a gyógyászati segédessz-közök, a gyógyszerellátás, a szanatóriumi férőhelyek számának növelése — mind jelentős haladásról tanúskodnak.

Óriási léptűnk előre. A felszabadulás előtt Magyarországon 1500 orvostanhallgató volt, s évente körülbelül 350 orvost avattak. Ma 6900 az orvostanhallgatók száma, s évente 1000 orvosi oklevelet adnak ki. Szegeden is ugrásszerűen növekedett — a felszabadulás előttihez viszonyítva — az orvosképzés. A felszabadulás előtt átlagosan évente 400 orvostanhallgató tanult a városban, jelenleg pedig 1081 az orvostanhallgatók száma, s évente mintegy 150 orvos végez. S az orvosok száma, akárcsak a betegápolóké, a kórházak, szanatóriumok és rendelőintézetek befogadóképessége stb. mégis elmarad az igényektől. Pedig a felszabadulás előtt 48 ezer helyett ma 75 ezer kórházi ágy áll a betegek rendelkezésére, a kórházi dolgozók száma pedig húsz év alatt megháromszorozódott. 1945 előtt Magyarországon üzemorvosi ellátás jóformán nem volt, ma viszont átfogja az egész ipart.

### A fertőző betegségek leküzdése

Mennyi szomorú emléket idéz fel az emlékeztetés: népünket két-három évtizeddel ezelőtt még a „morbus hungaricus”, a nyomor, az élettelen táplálkozás szülte legpusztítóbb népbetegség, a tbc tizedelte.

1938-ban 106 ezer, most évente 5 millió tüdőszűrő vizsgálatot végeznek az országban, hogy a betegek idejében kerülhessenek kezelésbe. A régebbi néhány ezer kórházi ágy helyett ma 13 ezer áll rendelkezésre, s a betegek — az ingyenes gyógykezelés mellett — két évig teljes táppénzüket is megkapják.

Mint járvány, megszünt hazánkban a gyermekparalízis. 1957-ben, illetve 1959-ben kétezer körül volt az évi megbetegedések száma, az utóbbi négy évben vi-

szont évenként egy-két megbetegedés fordult csak elő. A fertőző betegségek elleni mind eredményesebb harcban — az általános gazdasági, társadalmi, kulturális körülmények javulása mellett — egyre nagyobb szerepe van az orvostudomány fejlődésének is.

### Gondoskodás a jövő nemzedékéről

A gondoskodás már a gyermek születése előtt kezdődik. A leendő anyák és a születendő magzatok egészségét rendszeres szakfelügyelet óvja. Ma már a falusi asszonyok sem magukra hagyva hozzák világra gyermeküket, hanem jól felszerelt intézetekben. A szülő anyáknak hűszeti szabadság jár, teljes fizetéssel. Csecsemőjük részére 400 forint értékű kelengyét kapnak az államtól. Egyetlen kapitalista országban sem nyújt ennyit a társadalom, az állam az édesanyáknak. A tervszerű csecsemőgondozás és az egészséges életkörülmények a réginek a negyedére csökkentették hazánkban a csecsemőhalálozást. A felszabadulás előtt Magyarországon 1000 gyermeknek 37 bölcsődéje volt, ma 33 ezer gyermeket gondoznak 900 bölcsődében. Szegeden jelenleg 16 korszerű bölcsőde működik és 746 gyermeknek nyújtanak második otthont. Hamarosan megnyitják az Ögyessza-lakónegyedben az új, 40 férőhelyes bölcsődét, amellyel 17-re emelkedik az üzemelő bölcsődék száma és csaknem 800 gyermek részére biztosítanak napközi ellátást. Háromszor annyi óvoda és hatszor annyi óvónő tevékenykedik, mint a felszabadulás előtt. A csecsemőket és az iskolásokat rendszeres védőoltásokban részesítik.

A hatalmas egészségügyi hálózat minden szektorát felsorolni sem tudnánk. Több mint 18 ezer orvos, 4000 gyógyszerész, 40 ezer ápolónő, szülész, asszisztens és gondozónő óvja egészségünket, gyógyítja a betegeket. Az 5 áldozatos munkájuknak is köszönhető, hogy Magyarországon az átlagos életkor ma 15 évvel hosszabb, mint 20 esztendővel ezelőtt volt.

„Ezernyi fajta népbetegség” országa az egészség hazájává vált.

Ujlaki László

## Hiányzik a család...

### Felmérik az intézetből kikerülő fiatalok helyzetét

— Hiányzik a család... Nagyon nehéz egyedül. Hiába tölti be az ember a 18. életévét, s hiába válik nagykorúvá, ez még nem minden. Ha kikerültünk az állami gondozásból, utána is jó lenne legalább elbeszélgetni gondjainkról — magyarázta a környezettanulmányozás alkalmával a Sze-

ged városi nőtanács és a Vöröskereszt aktivistáinak J. Ilonka.

— **NEKÜNK,** lányoknak talán még nehezebb — folytatta. — Hiányzik az anyai gondoskodás, az iránítás, de hát mit tehetünk? — tárta szét a karját. Az aktivisták sem tudnak

azonnal válaszolni a kérdésre. Mert miről is van szó tulajdonképpen?

Amikor az állami gondozásban levő fiatal betölti 18. életévét, kikerül az életbe. Az intézetben többségük megfelelő szakmát tanul, sőt utra valóul gondoskodnak munkába állításukról is. Kikét szakmájába helyeznek el. De ezzel nem oldódtak meg még a problémák, hiszen a fiatalok albertelbe kerültek, s volt ki szerencsésebben „megúszták”, de akad olyan is, aki megjárta szállásadója valóságos kiuzsorázása. Nehezen tudják beosztani fizetésüket, mert ezt nem tanulták meg az intézetben. Adósságra, rossz társaságra keverednek, s nem egy közülük a bűn útjára lép.

— **A NŐTANÁCS** Szeged városi bizottsága, valamint a Vöröskereszt szegedi szervezete körültekintő, alapos munkával végzi az állami gondozásból kikerülő fiatalok helyzetének felmérését — magyarázta Farkas Istvánné, a nőtanács titkára. — Eddig mintegy 42 fiatalot látogattunk meg, beszélgettünk el velük. A környezettanulmányozás alapján javaslatot készítünk, hogyan kellene segíteni ezeket a fiatalokat. Azt szeretnénk megoldani, hogy patronáló hálózatot építsünk ki a szülőkből, akik vállalják egy vagy esetleg több fiatal rendszeres látogatását, segítségét.

**AZ ÁLLAMI** gondozásból kikerülő fiatalok helyzetének felmérése még nem fejeződött be. Az aktivisták mindenesetre már a környezettanulmányozás közepette is tanácsokkal segítik a fiatalokat. A munka befejezése után kerül sor a konkrét intézkedésre, a társadalmi összefogásra a „nagykorú” fiatalok védelmében.

(H-né)



(MTI Foto — Friedmann felv.)

A honvédségi alakulatok egyik legnehezebb szolgálatát látják el a határőrök. Nemegyszer kemény és nehéz helyzetben védik államhatárainkat. A nem is olyan régen bevonult újoncok, akik lassan már „öreg” katonák lesznek, bátor helytállással jelentek már teljes felkészültségben állnak fontos posztjukon. A farszto szolgálatot a határőrök klubjában a pihenés és a szórakozás váltja fel. Képzésükön a járőrparancsok a magasfigyelőben

## Kaparószalag, vagy talicska?

A tápéi Tiszta Tsz-ben két százférőhelyes istállót építenek. Modern, szembejászal drága szállást terveztek, építési költsége összesen 3 millió 400 ezer forint.

A korszerű tehenészetnek (hiszen tejház és borjúnevelő is épül majd) örültek a tápéi szövetkezeti gazdák. Csakhogy örömköbe egy kis öröm vegyült. Megoldhatatlannak látszik ugyanis a kaparószalag ügye. A tervezők a csőrös rendszerű szalagot tervezték be; ez kihúzza ugyan a trágyát, de a szerkezet visszahúzása már em-

beri erőt igényel. Akkor jobb ennél a talicska! — vallják a tápéiak. A modern istállóban azonban az ilyen ósdi jármű számára nem kalkuláltak megfelelő helyet a tervezők. Tanakodik a Tiszta Tsz igazgatósága: hagyományos istállót rendezzen be, vagy modernet? Az idő és a Hódmezővásárhelyi Gépjármű Vállalat egyaránt sürgeti a döntést. A tápéiak a Csongrád megyei Tsz Beruházási Irodától várják a választ: lesz-e modern, jól működő kaparószalag? A felmegoldás, nem megoldás.

## „Nyakasodnak” a férfiak

A kereskedelem zású ingek forgalma viszont a négy év alatt 10 százalékról 12 százalékra, a 43-as és a 44-es ingeké pedig 3 százalékról 4 százalékra emelkedett.

Külön említésre méltó, hogy megszáporodott a FEDOSZ fehéreműkésítő szövetkezet munkája. Egyre többen készítenek maguknak méretre inget. Nem csoda, hiszen a szövetkezet méretválasztéka nem áll meg a 44-es számnál, hanem egészen 55-ig folytatódik. Még az 55-ös számú ingből is készítenek egy érdekes megrende-

lésre tucatnyi inget, amelynek nyakbőssége csupán 52-es. A különleges méretű megrendelő egyéb adatai: 180 centiméteres magasság, 150 centiméteres hasbőség, 160 centiméteres mellbőség és 175 centiméteres csípőbőség. A méretet vevő szabás ezért két mérőszalagot is használt, hiszen „egy centi” nem érte át a páciénst.

Az ingekkel foglalkozó szakemberek, bár pontos összehasonlításra alapot adó számaik nincsenek, a 38-39-es számú ingek nyakméretű ingeket tartják az átlagosnak

nemzetközi viszonylatban is. A MODEX külkereskedelmi vállalat exportja is ezt bizonyítja. Többségében ugyanis ilyen számú ingeket szállítanak külföldre. Kivétel talán csak az afrikai országok képeznek, hiszen Kenyába, Tanganikába, Ugandába például többségében 37-es számú inget szállítanak. Anglia 38-as, 40-es és 42-es nyakbősséggel kéri az ingeket, a Szovjetunióban és Islandban viszont az átlagos méreteken kívül a 43-as és 44-es „erősnyakú” ingek is ke-